

Odpuštění jako záchrana

Hošťálková 28. 2. 2016

Písně: 179, 675, 257, 312, 658

Čtení Písma: ev. Lukáše 5, 17 - 26

Text kázání: Žalm 103, 3

Milí bratři a sestry,

autor té staré děkovné písně, kterou známe pod nadpisem Žalm 103, ví už to, k čemu se hlásí dnešní psychosomatické lékařství: že je těsná souvislost mezi vnitřními psychickými stavy člověka a jeho celkovým zdravotním stavem. Řečeno slovy žalmisty: je tu souvislost mezi „nepravostmi“ a „nemocemi“.

Ale jaká je ta souvislost? Tato otázka zaměstnávala i kruh Ježíšových učedníků. V jejich době bylo běžnou odpovědí, že nemoc je prostě trestem za nějaký dřívější hřích. A učedníci tento názor nejspíš sdíleli se svým okolím. Není to názor neopodstatněný a naivně krutý, jak se na první pohled zdá. Vyrůstá z poznání, že následky zla hluboce zasahují do lidského života a rozkládají lidskou bytost. Jednoho dne byl ale tento názor učedníků vážně otřesen.

Šli se svým Mistrem právě kolem člověka, který byl od narození postižen slepotou. A tu se v učednících ozvaly otázky, jestli je i tady těsná souvislost mezi proviněním a nemocí, jestli je i zde nemoc trestem za hřích; a pak - kdo tady zhřešil? Tento od narození slepý člověk asi sotva - neměl k tomu přece příležitost. Snad tedy jeho rodiče? A on nese na sobě následek jejich viny? Kde je potom Boží spravedlnost a Boží milosrdenství? - Víme, že Pán Ježíš tyto úvahy svých učedníků odmítl. Pro něj byla tato lidská tragédie něčím jiným, než příležitostí k bohosloveckofilosofickým úvahám. Pro něho bylo lidské neštěstí místem, na kterém se má „zjevit sláva Božích skutků“ (J 9,3). A sláva Božích skutků je slávou Božího zájmu o nešťastného člověka, slávou Boží lásky a jeho pomoci.

Tím, že Pán Ježíš umlčel zvědavé otázky svých učedníků nad jedním případem lidského utrpení, nutí i nás, aby nám žádné lidské neštěstí nebylo jen předmětem hlubokých úvah a pronikavých analýz; vede nás na tomto místě k tomu, abychom se ke každému lidskému utrpení přibližovali velmi, velmi citlivě. Tím ale ještě neopouštíme poznání, že je těsná souvislost mezi vnitřními psychickými stavy a celkovým zdravotním stavem člověka.

Tuto souvislost vidí a uznává i Pán Ježíš, když mluví s tím - nejspíš po mrtvici - ochrnutým člověkem, kterého k němu přinesli čtyři obětaví přátelé; vidí jejich víru a chce jim pomoci. Chce pomoci, protože pomoci může. Oni tomu věří, a on jejich víru nezarmoutí a nezklame. Skutečná víra se vyznačuje tím, že se nebojí námahy a oběti, aby se dostala do Kristovy blízkosti - tam, kde je zdroj života. Skutečná víra volí mimořádné cesty, aby do Kristovy blízkosti přivedla své přátele a nejmilejší. Oni čtyři přátelé se nezalekli námahy - nebylo lehké nést na nosítkách ochrnutého dospělého člověka snad celým městem. A když konečně dorazili na místo a nemohli se protlačit zástupem přede dveřmi a v domě, nechali pracovat fantazii. Vystoupali po vnějším schodišti na plochou střechu a otvorem ve střeše po provazech spustili nosítka dolů přímo před Ježíše. Ježíš má rád takovou víru, která se nezastaví před těžkostmi a která si poradí s překážkami; má rád víru, která důvěřuje jeho moci a

jeho lásce.

Ale právě víra to může a má vědět, že nemoc může být dílem Božího nepřítele; že do řetězu příčin poruch zdravotního stavu může být záhadně vpletena také osobní vina. A vina nebo hřích není jen utajené choulostivé místo v naší minulosti. Hřích je zlý sklon, tíhnutí nebezpečným směrem, možná neblahá posedlost. Hřích je nebezpečné nerespektování Božích řádů, které Bůh daroval člověku jako šanci k ochraně života, pravdy, spravedlnosti a jiných vzácných hodnot. Jenom víra smí o této souvislosti vědět, protože víra chápe. Víra neponižuje a neodsuzuje. Víra touží po pomoci a po odpuštění, pro sebe i pro ty druhé.

Odpuštěním to tenkrát začalo. Všichni asi byli velmi překvapeni. - Ti, kdo vynaložili tu velikou námahu a toho ochrnutého člověka k Ježíšovi přinesli, a patrně i ten ochrnutý. Nejspíš čekali něco jiného, čekali zázrak uzdravení. A místo něj slyšeli jenom Ježíšova - trochu nečekaná a trochu trapná - slova: „**Člověče, tvé hříchy jsou ti odpuštěny**“. Ježíš tomu člověku dává něco, o co neprosil a co nečekal. On ale svým odpuštěním hříchů stále nabízí něco, co se nám zrovna nezdá tak prvořadě nutné, co zůstává při nejlepším hodně vzadu za ostatními hodnotami, které klademe na první místo a o které stojíme především.

Krise křesťanství, která nějak dnes vládne na celém světě, a nevýraznost křesťanských společenství i v jednotlivých sborech má patrně svou hlubokou příčinu v tom, že ono ústřední biblické poselství o odpuštění hříchů nepovažujeme pro sebe a pro ostatní za tak ústřední a nepostradatelné. Měli bychom si ale dát říct Kristem, co má za důležité On; měli bychom se učit klást na první místo to, co kladl na první místo On. Jinak stojíme v nebezpečí, že ho nepochopíme a že se s ním mineme. To nové, co Pán Ježíš Kristus ohlašoval jako příchod Božího království, začíná právě v tomto bodě - odpuštěním hříchů. Všechny novoty, obnovy a reformy, kolik jich jenom je, zůstávají na povrchu, pokud neobjevíme velikost Božího odpuštění a dosah ceny, která za nás byla zaplacená. Odpuštění hříchů je jediná radikální obnova, která zasahuje samotné kořeny zla. Proto odpuštění hříchů je potřebnější a naléhavější, než třeba úspěch nebo zdraví. Proto Ježíš neřekne ochrnutému prostě: „*Vstaň!*“, ale „**Jsou ti odpuštěny hříchy**“.

Tato slova vyvolala špatně utajený protest mezi vznešenými posluchači. Přítomní farizeové a zákoníci slyší v těchto slovech opovážlivé rouhání. Jsou pobouřeni, protože oni berou odpuštění vážně. Nejspíš vážněji než my. Oni ví, že plné odpuštění maže temný kus minulosti; že ruší věci, které se neměly stát - je to, jakoby se nikdy nestaly. Jestliže se takto díváme na odpuštění, pak chápeme reakci farizeů a zákoníků. Tito strážci pravověrnosti mohli právem povědět: „**Odpuštit hříchy může jen sám Bůh!**“. Pro nás je život něco nenávratného - co se stalo, stalo se a nemůže se odestát. Jenom Bůh může udělat to, co se stalo, neplatným. Jen Bůh může udělat ten zázrak, aby se třeba zlé následky viny nešířily jako mor nebo jako skrytý zhoubný nádor. Ano, zákoníci mají pravdu: „**Hříchy může odpuštit jedině sám Bůh**“.

Jenom Bůh může uskutečnit to, co znamená plné odpuštění. Odpuštění neznamená to, že zůstaneme lidmi stejně špatnými se stejně nebezpečnými sklony, jenom s tím rozdílem, že Bůh nad námi - kvůli Kristu - zamhouří své oko. Odpuštění z nás dělá nové lidi. Je to velká amnestie. Je to - ve veliké milosti - přijetí Kristem. Ale když on přijímá, pak přijímá do svého boje proti zlu ve všech jeho podobách. Odpuštění nás vrací do Kristova zástupu a pod jeho vliv, odkud nás právě hřích odvedl a vzdálil. Teprve pod Kristovým vlivem se dobro stává silnějším, než je zlo.

Možná se nám přesto zdá, že pro nás jsou jiné věci důležitější, než je zrovna odpuštění hříchů; možná máme dokonce rozpaky nad tím staromódním slovem „hřích“; možná nám ani nepřipadne, že by ta naše odcizenost Bohu, která je podstatou hříchu, nám v životě nějak zvlášť vadila. Ale pro Krista to byla věc hlavní. On se právě pro tuto věc nechal ukřižovat, kvůli ní šel na popraviště. Před tím můžeme jen umlknout. Vždyť jednou by se nám mohlo docela dobře stát, že bychom rádi odsunuli stranou všechno, co nám ještě teď připadá cenné a důležité, jenom proto, abychom osobně, z Kristových úst, slyšeli těch pět slov: **„Tvé hříchy jsou ti odpuštěny“**.

Vzpomínáte si na starý černo-bílý film „Kladivo na čarodějnice“? Tento otřesný film, který se snaží vykreslit určitý obraz pobělohorské doby popisuje, jak lidé pod trýznivou bolestí na mučidlech ztrácejí lidskou tvář a v jakémsi hrozném tranzu vypovídají nadiktované formule viny, které se vůbec nedopustili. Pod vlivem bolesti obviňují nevinné podle seznamu, který sestavil inkvizitor. Jenom v jedné chvíli se v těch zničených, odlidštěných obličejích, opět probouzí lidské citění. U těch prvních, když si na hranici uvědomí, že předstupují před Boha, který zná pravdu - v té chvíli odvolávají své výpovědi, jedinou vinu, která tak tíží jejich svědomí. U těch posledních, když slyší z úst děkana Lautnera slova pochopení a odpuštění - když on jim odpouští jejich vynucená udání proti němu, nevinnému. Jako by už ve chvíli odpuštění stáli před Boží tváří. V odpuštění prožíváme kousek nebe na této často tak nevládné zemi. Ti mučení lidé, kteří se probouzeli pod účinkem lásky, museli být rychle odvedeni z dosahu odpuštění - ono v nich obnovovalo životní síly a vzdor proti zlu. Nebezpečnou pravdou by mohli zkomplikovat průběh vyšetřování.

I v přečteném příběhu z evangelia pozorujeme snahu temných sil odpuštění umlčet. Zatím se ta snaha projevuje protestem znalců Mojžíšova zákona a zpochybňováním Ježíšovy oprávněnosti k odpouštění hříchů. Tady ještě Pán Ježíš své právo obhájí důkazem své moci - uzdravuje ochrnutého člověka. Bůh Otec tímto znamením potvrzuje Ježíšovu plnou moc odpouštět hříchy. Ale Ježíšovým soudcům, kteří se tady sešli z celé krajiny jako posluchači, těm nestačí ani toto. Už v této chvíli chystají Kristovo umlčení. Jsou tu jako velká komise, která má prověřit Ježíšovu pravověrnost. Výsledek prověrky už ale mají hotový a jasný - ten zní, že Kristus musí být odstraněn. Kristovo umlčení na kříži se ale stane jeho nejsilnějším a nejmocnějším promluvením o Boží lásce a jeho odpuštění. Kristova oběť na kříži bude tím největším odpuštěním vůbec. To uzdravuje duši i tělo, každého, kdo za ním přijde v pokání a touze po jeho plném odpuštění.

Amen.